

Julkaisija:

Suomen keltologinen seura - Finlands keltologiska sällskap (SFKS) r.y.
Toimisto: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki,
p. 09 - 228 6790, email: sfks@voxopm.csc.fi, kotisivut: www.sfks.org

Seuran johtokunnan jäsenten yhteystiedot:

Tom Sjöblom (esimies)

Uskontotieteen laitos, PL 59, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 23585 tom.sjoblom@helsinki.fi

Petri Mirala (puheenjohtaja)

Humanistinen tiedekunta, PL 3, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 22351 petri.mirala@helsinki.fi

Riitta Latvio (varapuheenjohtaja)

Fleminginkatu 14 A 32, 00530 Helsinki
tel. (050) - 583 8597 riitta.latvio@vatt.fi

Jonas Holmqvist (taloudenhoitaja)

Tölögatan 9 A 17, 00100 Helsingfors jonas.holmqvist@shh.fi

Ani Turunen (verkkotiedotusvastaava)

Korppaanmäentie 38 B 16, 00300 Helsinki
tel. (044) - 518 0161 ani@pp.inet.fi

Juhani Klemola

Englannin kielen laitos, Vaasan yliopisto, PL 700, 65101 VAASA
tel. (06) - 324 8121 juhani.klemola@uwasa.fi

Kanerva Heikkinen (sihteeri)

Englannin kielen laitos, Unioninkatu 40b, PL 24, 00014 Helsingin yliopisto
tel. (09) - 191 22140 kanerva.heikkinen@helsinki.fi

Tiedote ilmestyy neljä (4) kertaa vuodessa. Se lähetetään seuran jäsenmaksun suorittaneille. Jäsenmaksu on 14 euroa ja opiskelijoilta 9 euroa, joka voidaan suorittaa seuran pankkitilille Leonia 800017-658 504.

Toimitus ja taitto: Riitta Latvio

ISSN 1239-8594

SFKS-tiedote

Suomen keltologisen seuran jäsentiedote

N:o 3/02 Vol. VII

Tässä numerossa:

- s. 3 International Medieval Congress, Leeds 8. - 11.7.2002
- s. 4 Saari, josta kristinusko levisi Skotlantiin
- s. 6 News from Ireland Literature Exchange

Tapahtuu keltologian alalla:

Dr. **John Careyn** (Corkin yliop.) luentokurssi
Irish Otherworld Tales
ti 24.9, ja ke 25.9. klo 14-17 A7 sh7 sekä to 26.9.
klo 10-11 A7 sh 3 ja klo 14-16 A7 sh7.
Lisätietoja: Uskontotiet. laitos, Helsingin yliopisto

Dr. **John Careyn** esitelmä to 26.9. klo 18.00
'Werewolves in Medieval Ireland',
Tieteiden talo, sali 404, Kirkkok. 6, Helsinki

Helsinki Irish Seminar 3.10. klo 10-12
Renvall-instituutin Venäjä-huoneessa.
Johanna Freundlich kertoo **Frank McGuinnessin** näytelmän **Lojaalit**
suomentamisesta ja ohjaamisesta.

Dublin Institute for Advanced Studies
järjestää vuosittaisen keltologisen symposiuminsa
22. - 23.11. Dublinissa, Irlannissa. Asiasta
kiinnostuneet saavat lisätietoja Pádraig Ó
Macháinilta osoitteesta pmachain@celt.dias.ie

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Seuramme kauan kaivatut verkkosivut ovat näkemässä päivänvalon osoitteessa www.sfks.org. Verkkovastaavamme Anin ja muiden tarmokkaan työn tuloksena ovat komeat sivut, jotka toivottavasti toimivat jatkossa porttina hyödyllisen tieteellisen tiedon ääriin. Ideoita uusiksi linkeiksi otetaan ilomielin vastaan. Uuden johtokunnan panostus tiedotukseen on näkynyt muutenkin: sähköpostilistaa on käytetty entistä aktiivisemmin tiedotteiden ilmestymisen väliainoina.

Ja kun kerran verkkoon menette, vilkaiskaapa tätäkin: www.finnishwelshsociety.fi. Maaliskuussa perustettu seura edistää osaltaan kelttien ja ugrien ystävyyttä (vaikka Walesia vastaan pelatun jalkapallo-ottelun traumoista toipuminen voi jonkun aikaa kestääkin).

PETRI MIRALA

SUMMER RESEARCH FELLOWSHIP IN IRISH STUDIES (BOSTON COLLEGE)

Boston College began offering this fellowship in Irish Studies in the summer of 2002. The 2002 fellow was selected in January and invited to conduct research at Boston College libraries including the Burns Library, which houses the Special Irish Collection, the O'Neill Library, and the Irish Music Archive. The fellowship will also allow the researcher access to other institutions in the Boston area, such as the Boston Public Library, the Massachusetts State Archive, and the John F. Kennedy Library. Scholars studying in all fields of Irish Studies are invited to apply and should send:

- * A letter of interest explaining the scholar's research project and how this fellowship would enhance the applicant's scholarship
- * An updated curriculum vitae
- * The names and contact information for 2 references

Applications should be sent to Robert Savage, c/o Boston College Irish Studies Program, Connolly House, Chestnut Hill, MA 02467. Any questions regarding this fellowship can be emailed to the Irish Studies Program. Deadline: December 15, 2002

The most active of these markets is Romania, a country of more than 22 million people, where, so far this year, eight books have been published with funding from ILE, including collections of Irish poetry by Michael Davitt, Bidy Jenkinson, Gearóid MacLochlainn and Liam Ó Muirthile. All four poets have been translated into Romanian by publisher and polyglot Christian Tamas, who also translates from Arabic, English, French, Italian, Portuguese and Spanish. Works by Irish-language writers have also been translated into Dutch (Padraig Pearse) and Galician (Pearse Hutchinson). This is the first time ILE has funded a translation from Irish into Galician.

Poetry by Irish Nobel Laureates has proved as popular as ever. Jean Yves Masson, the *grand homme* of French translation, has translated Yeats' *The Tower* into French. Poetry by Seamus Heaney has been published in Romanian, Hebrew and Lithuanian; the latter by Kornelijus Platelis, former Minister of Culture and editor of the leading literary magazine, *Literatura ir menas*.

On the fiction front, *Eclipse* by John Banville, Literary Editor of the *Irish Times*, has been translated into German by Christa Schünke, who has also translated *The Untouchable* and *Ghosts* to great acclaim, and into Greek by Eleni Pagkalia. Currently being filmed in Ireland, Patrick Galvin's *Song for a Raggy Boy* has just been published in Italian translation by Riccardo Cravero. *Reading Turgenev* by 2002 Booker-shortlisted author, William Trevor, is shortly to appear in Czech translation by Renata Kamenicka and in Romanian by Florin Slapac, translator, novelist, poet, and editor of the literary magazine, *Amphion*.

Five awards were granted to books for young people, including Marita Conlon-McKenna's *In Deep Dark Wood*, which was translated into German by Elisabeth Sprang. Work by Eoin Colfer has appeared in Icelandic, Finnish and Latvian with ILE's support.

Continuing its programme of support for the publication of international literature in translation, ILE funded Eva Bourke's English translation of Elizabeth Borchers' *Winter auf weißen Blatt*. It is published in Ireland by Dedalus Press as *Winter on White Paper*.

The latest issue of *New Books from Ireland*, a free catalogue of Irish-published books, produced by ILE for an international audience, features the long-awaited volumes of the *Field Day Anthology*, alongside new collections of poetry from Vona Groarke, Pearse Hutchinson and Gearóid Mac Lochlainn. There are new novels by Ken Bruen, Kevin Myers and Micheál Ó Conghaile and debut novels from Tara West and Orla Murphy. For the younger reader, there are new books by Vincent McDonnell and Siobhán Parkinson. Non-fiction is also well represented with books on Casement, Shackleton, Newgrange and the National Museum of Ireland. To receive a free copy of the catalogue, please email your details to info@irelandliterature.com with the subject line 'New Books from Ireland'.

For further information or interviews contact

Ms Dara O'Hare, Director;

Ireland Literature Exchange;

19 Parnell Square, Dublin 1, Ireland

Tel: +353 (0)1 872 7900 Fax: +353 (0)1 872 7875,

info@irelandliterature.com, www.irelandliterature.com

ihaillessa. Luostarin lisäksi saaren nähtävyyksiin kuuluu useampi luostarin lähellä sijaitseva erillinen kappeli ja vallihauta-alue. Luonnon kauneutensa vuoksi Iona on myös taiteilijoiden suosiossa, joten sieltä löytyy runsaasti pieniä työpajoja. Jos jaksaa ja ehtii kävellä, kannattaa suunnata kohti saaren valkoista hiekkarantaa, jossa historian mukaan viikinkiryöstäjät surmasivat useita kymmeniä munkkeja. Saaren kristillinen tausta heijastuu siellä asuvien toimintaan yhä, Ionalle perustettu Iona Community hoitaa osittain saaren turistipalveluja ja pyörii osittain vapaaehtoisvoimin. Yhteisöllä on keskus myös Mullin saarella. Se on hengellinen yhteisö, mutta ei ole rajattu mihinkään erilliseen uskonto-kuntaan. Vapaaehtoisten työntekijöiden joukko onkin varsin kirjava koostuen eri puolilta maailmaa tulevista hengellisen elämäkatsomuksen omaavista yksilöistä.

Tuula Kojonen

Seuraavat englanninnokset St. Columban elämäkerrasta löytyvät Helsingin yliopiston kirjastosta:

Adomnani Vita Columbae. Ed. and trans. Alan and Marjorie Anderson. Reprint New York: Oxford University Press 1991.

Life of St Columba by Adomnán of Iona; translated by Richard Sharpe, London: Penguin Books 1995.

Samoin kuin tämä perusteos St. Columban perinteen jatkajista:

Herbert, Máire (1988): Iona Kells and Derry. The History and Hagiography of the Monastic Family of Columba. Oxford: Oxford University Press.

NEWS FROM IRELAND LITERATURE EXCHANGE

Since the start of 2002, Ireland Literature Exchange has awarded grant-aid in excess of EUR100,000 to translations of 55 works of Irish literature into 22 languages. The number of applications received so far this year represents an 80% increase on the same period in previous years.

20 awards were made to publishers in EU-candidate countries. To support the growing interest in Irish literature in these markets, ILE is offering a residential bursary to literary translators in these countries who wish to spend up to four weeks in Ireland in 2003, working on the translation of a work of modern Irish literature. **The closing date for applications is 31 October 2002.** For more information, email info@irelandliterature.com with the subject line, 'Translation Bursary Programme'.

International Medieval Congress, Leeds 8.-11.7.2002

Leedsissä joka kesä järjestettävä keskiajantutkijoiden konferenssi on suurin eurooppalainen alan tutkijoiden kokoontuminen ja tänäkin vuonna se veti paikalle tuhatkunta tutkijaa ympäri Eurooppaa ja Yhdysvaltoja. Tänä vuonna konferenssin teemana oli maanpako (exile), mutte käytännössä teema ei juurikaan rajoittanut esitelmien aiheita. Varhaiskeskiaika ja keltologia olivat kiitettävän hyvin esillä tämän vuoden konferenssissa, ja paikalla oli Irlannista hyvinkin edustava joukko tutkijoita.

Suoraan keltologian alaan liittyviä sessioita, joissa kussakin oli kolme esitelmää, oli kuusi. Niissä kuulijakunta pysyi kutakuinkin samana keltologian tutkijoiden mennessä kuuntelemaan toisiaan, mutta lisäksi paikalle eksyi aina myös joitakin uteliaita alamme ulkopuolelta. Keltologian esitelmien lisäksi laajensin omaa repertuaaria käymällä kuuntelemassa myös joitakin anglo-sakseja, viikinkiajan Norjaa ja Islantia, karolingista aikaa, sekä sydänkeskiajan Italiaa koskevia esitelmiä.

Irlantilaisista yliopistoista parhaiten edustettuna oli Cork, mistä paikalla olivat itseni lisäksi muinaisiiriin laitokselta Maire Herbert ja Catriona Ó Dochartaigh, sekä historian laitokselta Jennifer O'Reilly, Damian Bracken, Dagmar Ó Riain-Raedel ja Diarmuid Scully. Corkin lisäksi paikalla oli keltologian tutkijoita University College Dublinista, Dublinin Trinity Collegesta, Galwaysta, Cambridgesta, Lampeterista ja Moskovasta.

Keltologian alan sessioista kolmen otsikkona oli Pilgrims and Exiles in the Celtic Lands, ja toiset kolme sessiota kulkivat otsikolla Early Christian Ireland – Texts and Contexts. Nämä otsikot pitivät sisällään hyvinkin erilaisia sessioita, joissa käsiteltiin muunmuassa pyhiinvaellusta ja reliikkejä, asketismia ja erakoita, varhaisia irlantilaisia kuningas- ja sankaritarinoita, irlantilaista hagiografiaa ja liturgiaa, sekä pääasiäseen liittyviä ajanlaskun ongelmia. Erityisen mielenpainuvia olivat Charles Doherty'n esitelmä reliikkeiden merkityksestä Armaghiin, Kildareen ja Ionaan keskittyvissä pyhimyskulteissa, Damian Brackenin esitelmä merkkien oikeasta tulkinnasta Muirchún Patrickin pyhimyselämäkerrassa, sekä Jennifer O'Reilly'n esitelmä hengellisyydestä Adomnanin ja Bedan kirjoituksissa.

Konferenssipaikalla oli myös laaja kirjaosasto, missä kustantamot esittelivät valikoimaansa ja myivät kirjojaan hyvin alennuksin. Erityisesti Dublinin Four Courts Press toi hyvin esille keltologian alan kirjallisuutta ja lisäksi se osallistui sponsoroimalla session, jossa itse esitelmin.

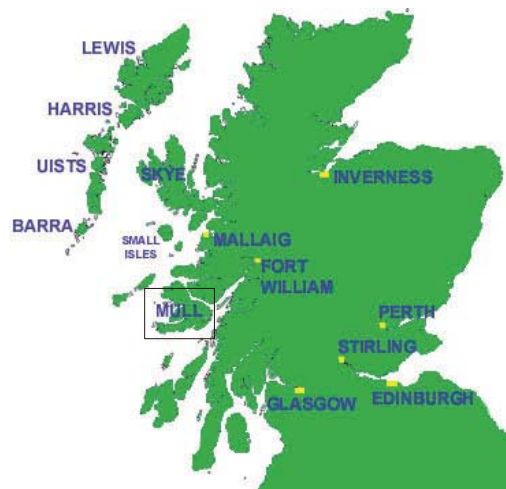
Ensi vuonna konferenssin teemana on Valta ja Auktoriteetti, ja konferenssi pidetään 14.-17.7.2003. Konferenssissa esitelmöinnistä kiinnostuneiden on lähetettävä abstraktinsa syyskuun loppuun mennessä ja lisätietoja löytää osoitteesta www.leeds.ac.uk/imi/imc/imc.htm.

Katja Ritari
Department of Early and Medieval Irish
University College Cork

Saari, josta kristinusko levisi Skotlantiin

Pieni, karuhko Ionan saari sijaitsee Skotlannin länsirannikolla vain muutaman minuutin päässä naapuristaan Mullin saaresta. Sitä pidetään paikkana, josta kristinusko levisi ja juurtui Skotlantiin. Uskoa levitti St Columba (521-97) tai ”Colmcille”, jona hänet tunnettiin gaelinkielisten keskuudessa. St Columban vuonna 563 Ionalle perustama luostari pystyi torjumaan monet rajut viikinkihyökkäykset ja on vuosisatojen saatossa ollut nykypäivään asti niin pyhiinvaeltajien kuin menneisyydestä kiinnostuneiden kävijöiden kohteena.

Ionan saaren historia kietoutuu vahvasti St Columban ympärille. Tämä syntyi Co Donegalissa Irlannissa ylhäiseen sukuun ja sitoutui jo nuorena hengelliseen elämään. Löytyy monia legendoja hänen lähtöönsä Irlannista. Yksi niistä väittää hänen kopioineen laittomasti raamatullista käsikirjoitusta ja aloittaneen sodan kuningasta vastaan, joka määräsi käsikirjoituksen palautettavaksi. Seurauksena oli karkotus maasta paikkaan, josta silmä ei kantaisi entiseen kotimaahan. Määräys täyttyi, kun St Columba rantautui 12 munkkiveljensä kanssa ensin Skotlannin mantereelle Dalriadaan, joka nykyisin tunnetaan nimellä Argyll. Paikkaa hallitsi tuolloin irlantilaista alkuperää oleva kuningas Conall mac Comgall, jonka myötävaikutuksella munkit asettautuivat viimein Ionan saarelle perustettuaan sitä ennen kirkkoja sekä mantereelle että muille saarille. St Columba eli Ionan saarella suurimman osan elämästään jäljentämällä käsikirjoituksia, meditoimalla ja johtamalla munkkiyhteisöään. Kaiken tämän ohella hän ehti myös politikoida hengellisen neuvonantajan roolissa.

Ionasta kasvoi elävä yhteisö

Munkit eivät olleet Ionan ensimmäisiä asukkeja, vaan saarta olivat asuttaneet druidit, joilla oli siellä koulutuskeskuksensa. Tähän viittaa saaren varhainen, gaelinkielinen nimi ”Innis na Druineach”. Otaksutaan, että yksi saarella vakituisesti asuneista druideista, Myrddin, olisi kuningas Arthurin legendojen taikuri Merlin. Takuuta tästä ei tosin ole.

St Columban kuoltua luostari jatkoi kukoistustaan, 700-luvulla se toimi hengellisten käsikirjoitusten jäljentämönä ja korkeatasoisten taideteosten tuottajana, jolla oli kiinteät kansainväliset yhteydet. Uskotaan, että arvokas ”Book of Kells” on luotu juuri Ionan

saarella, ennen kuin se toimitettiin turvallisempaan paikkaan seuraavalla vuosisadalla. Iona lumosi myös ainakin pari Irlannin kuninkaista, jotka viettivät viimeiset elinpäivänsä saarella. 1200-luvun tienoilla Ionalle alettiin rakentaa sekä nunnaluostaria että uutta benediktiiniluostaria, joka korvasi vanhan Columban luostarin. Luostarin hedelmällisissä puutarhoissa kasvoi yrtejä rehevien tammien, saarnien ja koivujen lomassa, niitä on turha etsiä saarelta nykyisin. Maanviljelys ja rakentaminen tuhosivat puuston aikanaan ja nykyään Iona näyttää kävijälle varsin tasaisena, luonnonkauniina kalliosaarena, josta on silmää hivelevän upeat näköalat merelle.

Skotlannin uskonpuhdistus päätti luostarielämän 1560 ja rakennukset raunioituvat hiljalleen. Vasta 1800-luvun lopulla Argyllin herttua päätti puuttua asiaan ja saarta ryhdyttiin kunnostamaan uudelleen. Iona saa kuitenkin kiittää George F MacLeod-nimistä pappia nykyisestä loistokkuudestaan. Tämä aloitti kampanjan uudelleenrakentamisesta, joka saatettiin päätökseen vuonna 1965.

Joka käännteessä uusi tarina

Vajaan viiden kilometrin mittaisella Ionan saarella kannattaa pistäytyä. Saari henkii merkillistä rauhaa ja sanontaan: ”Ken kerran on käynyt saarella, palaa sinne uudelleen”, voi helposti yhtyä. Venematkassa viereiseltä Mullin saarelta vierähtää vain noin kymmenisen minuuttia. Jos haluaa nähdä myös muita saaria, voi Obanin kaupungista varata päivänmittaisen kiertomatkan. Kun vene kaartaa Ionan satamaan, on ensimmäinen nähtävyys – nunnaluostarin kunnostetut ja kukitettut rauniot – vain kivenheiton päässä. Matkalla saaren suurimpaan nähtävyyteen luostarikirkkoon voi tutkia ikivanhoja hautaristejä. Itse luostarissa vierähtää helposti useampi tunti sen monia kappeleita ja kauniita kivikaiveruksia